

SECTIE 1

VI. Justification setting out the expected impact of the operational programme on fostering crisis repair in the context of the COVID-19 pandemic and its social consequences and preparing a green, digital and resilient recovery of the economy

In Nederland werden de eerste Corona besmettingen pas op 1 maart 2020 bevestigd. Daarna liepen de aantallen snel op en kondigde de regering op 23 maart een intelligente lockdown af. Dat vertaalt zich terug in de economische cijfers. In het eerste kwartaal groeide het BNP nog met € 4 miljard en daalde de werkloosheid van 284.000 tot 273.000 en de jeugdwerkloosheid van 97.000 tot 94.000. Daarna liep de werkloosheid snel op tot 426.000 in augustus (jeugdwerkloosheid 164.000) en daalde het BNP in het tweede kwartaal met € 15 miljard. Landsdeel West kende de grootste krimp. Zo kende Noord-Holland een krimp van meer dan 12-14% vooral ten gevolge van de bijna 30% neergang in de Haarlemmermeer (Schiphol en gerelateerde dienstverlening) en Amsterdam (horeca, cultuur en toerisme). Deze gebieden hadden ook in het eerste kwartaal al een kleine krimp vertoont mogelijk door het uitblijven van grote groepen toeristen uit bijvoorbeeld Azië. De regio's binnen West-Nederland waar het eerste kwartaal nog sprake was van een bescheiden groei kende in het tweede kwartaal een terugval van 6 tot 8%. Uitzondering vormt de regio Almere die met een kleinere afhankelijkheid van de getroffen sectoren minder dan 6% krimp kende. Qua werkgelegenheid zijn de nationale percentages niet eenvoudig te vergelijken met de Europese. De provincies Zuid-Holland en Flevoland behoren in 2020 tot de top 3 van Nederland met grootste stijging van de werkloosheid. Noord-Holland behoort tot de top 6. Maar zelfs in Utrecht steeg de werkloosheid met ruim 5%. In augustus voorspelde het CPB nog dat de krimp en groei van de werkloosheid verder zal doorzetten maar minder ernstig dan waarmee in juni rekening werd gehouden. In deze voorspellingen was echter nog geen rekening gehouden met de tweede golf en gedeeltelijke lockdown van medio oktober. Dit leidt tot een neerwaartse economische spiraal en daarmee tot vertraging in de transitie naar een groene en digitale economie. Daarbij doen zich twee belangrijke economische effecten voor. Op de eerste plaats is in een aantal sectoren sprake van een alle hens aan dek situatie om te kunnen overleven en daardoor geen ruimte om veel private middelen te investeren met als gevolg vertraging in de transitie naar groen en digitaal. Een tweede effect is dat de crisis laat zien dat een versterking van deze transitie meer dan nodig is om de economie weerbaarder te maken voor gevolgen van een dergelijke crisis. Als versterkt neveneffect zien we ook nog eens dat er nog meer re- en upskilling nodig is, omdat in sectoren banen verdwijnen, waar dat niet voorzien was maar waar de crisis wel heeft gezorgd. Denk aan de evenementen-, cultuur-, horeca- en reisbranche. De mismatch op de arbeidsmarkt wordt hierdoor nog groter en re- en upskilling naar de digitale en groene economie banen nog urgenter. Dit legitimeert een met EFRO-middelen versterkte impuls van Kansen voor West met deze eerste tranche middelen uit REACT-EU. Uit cijfers van het UWV van oktober 2020 blijkt bovendien dat de stijging, zowel relatief als absoluut van het aantal werklozen veruit het grootst is in Groot Amsterdam en Rijnmond. De werkloosheidspercentages in de G4-steden liggen wel aanzienlijk boven het percentage van de arbeidsmarktregio en de G4-steden kennen ook qua aantallen het grootste deel van de werkloosheid in de regio (tussen de 45 en 73%). Voor de Noodmaatregel Overbrugging voor Werkgelegenheid (NOW) zijn tussen 6 april en 3 juni 2020 in Nederland 122.844 uitkeringen toegekend vooral in de regio's rondom de G4. Tot slot hebben de G4-steden duidelijk de meeste banen in de grote krimpsectoren zoals genoemd (horeca-evenementen etc.), binnen de G4 springt Amsterdam er nog bovenuit.¹ Uit deze kengetallen blijkt dat de G4 nog harder getroffen is dan de rest van Europa door de COVID-19 pandemie. Daar komt nog bij dat binnen deze steden de GTI- gebieden minder makkelijk meekomen in de in de transities naar groen en digitaal. Daarvoor zijn diverse redenen aan te wijzen in de range van draagvlak, cultuur en financieel en adaptief vermogen. Nergens is ook de groep sociaal kwetsbaren groter dan in de G4-steden. Juist hier werkten nog een relatief groot aantal mensen in de sectoren die door COVID-19 het sterkst getroffen zijn, zoals de horeca en detailhandel. Juist hier zit echter ook belangrijk arbeidspotentieel

¹ UWV Nieuwsflits arbeidsmarktsituatie september

om met name in te kunnen zetten in de transitie naar groen en digitaal (ICT). Dit rechtvaardigt volgens ons specifieke territoriale doelstelling binnen deze prioritaire as voor de G4, dit uiteraard ook om de inzet vanuit het operationeel programma de afgelopen jaren structureel te bestendigen en te verrijken.

Met deze strategie wordt bovendien aangesloten op de landen specifieke² aanbevelingen van 2019, waarbij is aangegeven dat investeringen in innovatiecapaciteit met name in sleuteltechnologieën en skill-ontwikkeling essentieel zijn voor de uitdagingen van West-Nederland om te groeien naar een klimaat neutrale, fossielvrije circulaire economie.

² https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/2019-european-semester-country-report-netherlands_en.pdf

TOEVOEGING SECTIE 1.1.2

Tabel 1: Motivering van de keuze van thematische doelstellingen en investeringsprioriteiten

Gekozen thematische doelstelling	Gekozen investeringsprioriteit	Motivering van de keuze
Bevorderen van crisisherstel in de context van de COVID-19 pandemie en het voorbereiden van een groen, digitaal en weerbaar herstel van de economie.	Bevorderen van crisisherstel in de context van de COVID-19 pandemie en het voorbereiden van een groen, digitaal en weerbaar herstel van de economie.	De crisis als gevolg van COVID-19 heeft in West-Nederland geleid tot een neerwaartse economische spiraal en daarmee tot vertraging in de transitie naar een groene en digitale economie. Daarbij doen zich twee belangrijke economische effecten voor. Op de eerste plaats is in een aantal sectoren sprake van een alle hens aan dek situatie om te kunnen overleven en daardoor geen ruimte om veel private middelen te investeren met als gevolg vertraging in de innovatie en transitie naar groen en digitaal. Een tweede effect is dat de crisis laat zien dat een versterking van deze transitie meer dan nodig is om de economie weerbaarder te maken voor gevolgen van een dergelijke crisis. Als versterkt neveneffect zien we ook nog eens dat er nog meer re- en upskilling nodig is omdat in sectoren banen verdwijnen, waar dat nu nog niet voorzien was maar de crisis voor een versnelling heeft gezorgd. Denk aan het wegvallen van banen in de evenementen, cultuur-, horeca- en reisbranche. De mismatch op de arbeidsmarkt wordt hierdoor nog groter en re- en upskilling naar de digitale en groene economie banen nog urgenter. Dit legitimeert een met EFRO-middelen versterkte impuls van Kansen voor West in 2021 met de middelen uit REACT-EU.

Tabel 2: Overzicht van de investeringsstrategie van het operationele programma

Prioritaire as	Fonds	Door de Unie verleende steun (€)	Deel van de totale EU-steun voor het operationele programma	Thematische doelstelling / investeringsprioriteit / specifieke doelstelling	Gemeenschappelijke en programmaspecifieke indicatoren waarvoor een streefdoel is vastgesteld
1	ERDF	115.576.538,00	42,27%	<ul style="list-style-type: none"> ▼ 01 - Versterking van onderzoek, technologische ontwikkeling en innovatie <ul style="list-style-type: none"> ▼ 1b - Bevordering van de bedrijfsinvesteringen in O&I, de ontwikkeling van koppelingen en synergieën tussen ondernemingen, centra voor onderzoek en ontwikkeling, en het hoger onderwijs, met name het bevorderen van investeringen in product- en dienstenontwikkeling, overdracht van technologie, sociale innovatie, eco-innovatie, toepassingen voor overheidsdiensten, stimulering van de vraag, netwerken, clusters en open innovatie door middel van slimme specialisatie, en ondersteuning van technologisch en toegepast onderzoek, proefopstellingen, snelle productvalidatie, geavanceerde productiecapaciteit en eerste productie, in het bijzonder in ontsluitingstechnologieën en verspreiding van universeel inzetbare technologieën, alsook de bevordering van investeringen die nodig zijn ter versterking van de crisisresponscapaciteiten van de gezondheidsdiensten <ul style="list-style-type: none"> ▼ 1 - Valorisatie, het vergroten van het aandeel (met name internationaal vermarktbaar) innovatieproducten en diensten in de totale omzet bij bedrijven ▼ 2 - Investeringsvermogen, verbeterde toegang tot een verhoogd aanbod van financiering voor innovatie in het MKB in de RIS3 sectoren 	[1.1.4, R.1, R.3]
2	ERDF	34.172.470,00	12,50%	<ul style="list-style-type: none"> ▼ 04 - Ondersteuning van de overgang naar een koolstofarme economie in alle bedrijfstakken <ul style="list-style-type: none"> ▼ 4a - Bevordering van de productie en de distributie van energie uit hernieuwbare bronnen <ul style="list-style-type: none"> ▼ 3 - Het verkleinen van het aandeel fossiele brandstoffen in het totale energieverbruik van landsdeel West. ▼ 4c - Ondersteuning van energie-efficiëntie, slim energiebeheer en het gebruik van hernieuwbare energie in openbare infrastructuur, met inbegrip van openbare gebouwen, en in de woningbouwsector <ul style="list-style-type: none"> ▼ 4 - Het verlagen van het energieverbruik in de bebouwde omgeving. 	[4.1.2, 4.1.3]
3	ERDF	15.381.896,00	5,63%	<ul style="list-style-type: none"> ▼ 08 - Bevordering van duurzame en kwalitatief hoogstaande werkgelegenheid en ondersteuning van arbeidsmobiliteit <ul style="list-style-type: none"> ▼ 8b - Het ondersteunen van werkgelegenheidsvriendelijke groei via de ontwikkeling van het eigen potentieel als onderdeel van een territoriale strategie voor specifieke gebieden, met inbegrip van de herbestemming van industriegebieden met afnemende economische activiteit en de verbetering van de toegankelijkheid en de ontwikkeling van specifieke natuurlijke en culturele hulpbronnen <ul style="list-style-type: none"> ▼ 5 - Arbeidspotentieel, het verkleinen van de mismatch op de arbeidsmarkt 	[8.1.1]
4	ERDF	17.833.745,00	6,52%	<ul style="list-style-type: none"> ▼ 09 - Bevordering van sociale inclusie, bestrijding van armoede en iedere vorm van discriminatie <ul style="list-style-type: none"> ▼ 9b - Steun voor fysieke, economische en sociale sanering van achtergestelde gemeenschappen in stedelijke en plattelandsgebieden <ul style="list-style-type: none"> ▼ 6 - Vestigingsklimaat, het vergroten van het aantal kwalitatief hoogwaardige en toegankelijke werk/bedrijfslocaties. ▼ 9d - Investeringsin de context van vanuit de gemeenschap geleide lokale ontwikkeling <ul style="list-style-type: none"> ▼ 7 - Het realiseren van meer strategische betrokkenheid van lokale actoren in de opzet van een lokale strategieën. 	[9.1.2, 9.b]
5	ERDF	7.623.527,00	4,00%	8 - Optimale en correcte uitvoering Kansen voor West II	[]

Prioritaire as	Fonds	Door de Unie verleende steun (€)	Deel van de totale EU-steun voor het operationele programma	Thematische doelstelling / investeringsprioriteit / specifieke doelstelling	Gemeenschappelijke en programmaspecifieke indicatoren waarvoor een streefdoel is vastgesteld
6	ERDF	79.548.624,00	29.09%	Bevorderen van crisisherstel in de context van de COVID-19 pandemie en het voorbereiden van een groen, digitaal en weerbaar herstel van de economie.	[13]
7	ERDF	3.314.526,00	4.00%	8 - Optimale en correcte uitvoering Kansen voor West II -REACT EU	

2. PRIORITAIRE ASSEN

2.A BESCHRIJVING VAN DE PRIORITAIRE ASSEN, ANDERS DAN VOOR TECHNISCHE BIJSTAND

2.A.1 Prioritaire as

Titel van de prioritaire as 6	Bevorderen van crisis herstel in de context van de COVID-19 pandemie en het voorbereiden van een groen, digitaal en weerbaar herstel van de economie.
--------------------------------------	---

2.A.4 Investeringsprioriteit

Benaming van de investeringsprioriteit	Bevorderen van crisis herstel in de context van de COVID-19 pandemie en het voorbereiden van een groen, digitaal en weerbaar herstel van de economie.
---	---

2.A.5 Specifieke doelstellingen die overeenkomen met de investeringsprioriteit en verwachte resultaten

Benaming van de specifieke doelstelling 6;	Bevorderen van crisis herstel in de context van de COVID-19 pandemie door te investeren in innovatie gericht op een groene en digitale transitie van de economie.
Resultaten die de lidstaat met steun van de Unie beoogt te bereiken	<p>Met deze inzet wordt beoogd een bijdrage te leveren aan een groenere en digitale economie, waardoor de economie weerbaarder wordt.</p> <p>Door innovatie gericht op digitalisering en vergroening wordt het beroep op schaarse grondstoffen kleiner, CO2 uitstoot minder, neemt mobiliteit over de wereld af. Digitalisering biedt in veel gevallen een betere bescherming tegen een pandemie als COVID-19. Het verplaatsingselement in vele processen en onderdelen van de economie neemt door digitalisering immers fors af. Ook de concurrentiekracht is gebaat bij digitalisering, vanwege het effect op de efficiëntie en daardoor op de prijs van producten en diensten. Hiermee maakt digitalisering de economie weerbaarder in economisch - en in gezondheidsopzicht. Vergroening van de economie is op de eerste plaats nodig om überhaupt de aarde leefbaar te houden en het broeikas effect terug te dringen. Maar ook de schaarste van grondstoffen en de daarmee samenhangende noodzaak tot hergebruik en verduurzaming van energie is geen keuze, maar een noodzaak om de economie weerbaar te krijgen en houden. Beoogd wordt de transitie niet te laten vertragen als gevolg van de crisis, omdat private investeringen nodig zijn om bedrijven overeind te houden en dus nu meer gericht zijn op continuïteit dan op transitie. Juist daardoor zijn extra publieke investeringen nodig. Om digitalisering en vergroening voldoende impuls te blijven geven blijft door innoveren een belangrijke randvoorwaarde.</p> <p>De resultaten die met deze inzet worden beoogd is het tempo houden en waar mogelijk versnellen of versterken van bovengenoemde transities. De investeringen zullen dus ook</p>

	<p>een effect moeten hebben op de beoogde resultaten voor het volledig circulair en CO2 vrij en klimaatneutraal maken van de economie. Daarmee past de inzet uit deze prioriteit naadloos binnen de nieuwe regionale innovatiestrategie, zoals die begin 2020 is vastgesteld voor West Nederland.</p> <p>Samenvattend moeten de middelen uit deze investeringsprioriteit een bijdrage leveren aan een of meer van de volgende doelen: digitalisering, het circulair maken van processen (meer hergebruik en minder afval), het CO2-neutraal en klimaatneutraal maken van onze economie en toename in de energie-efficiëntie, toename van hernieuwbare energiegebruik en voldoende financiering en re- en upskilling van de arbeidsmarkt om deze doelen te bereiken. Naast deze verbrede G4-aanpak voor mismatch binnen deze prioriteit is er ook een specifieke focus voor de vergroening in de GTI-gebieden. De transities zijn daar moeilijker op eigen kracht te realiseren door de combinatie van een gemiddeld laag inkomen, weinig draagvlak en extra achterstand in bijvoorbeeld de staat van de bebouwde omgeving.</p>
--	--

Tabel 3: Programmaspecifieke resultaatindicatoren per specifieke doelstelling

Specifieke doelstelling		Bevorderen van crisisherstel in de context van de COVID-19 pandemie en het voorbereiden van een groen, digitaal en weerbaar herstel van de economie.						
ID	Indicator	Meeteenheid	Regiocategorie (indien relevant)	Uitgangswaarde	Referentiejaar	Streefwaarde (2023)	Gegevensbron	Frequentie van de verslaggeving
R.1	Bbp, volume-mutaties	index	Meer ontwikkeld	100	2019	100		jaarlijks
R.2	Aandeel van de omzet bij technologische innovatoren dat afkomstig is van een vernieuwd product of vernieuwde dienst	%	Meer ontwikkeld	24,00	2018	24,00	CBS	Tweejaarlijks

2.A.6 In het kader van de investeringsprioriteit te ondersteunen maatregel (per investeringsprioriteit)

2.A.6.1.A Beschrijving van het type en voorbeelden van maatregelen die worden ondersteund, en de verwachte bijdrage daarvan aan de specifieke doelstellingen, met inbegrip van, indien van toepassing, vermelding van de voornaamste doelgroepen, beoogde specifieke grondgebieden en soorten begunstigden

Binnen deze doelstelling zullen subsidies en financieringen (leningen-deelnemingen) worden verstrekt voor projecten en regelingen die bijdragen aan de transitie naar een groene, weerbare en digitale economie in West-Nederland.

We onderscheiden 4 actielijnen, de eerste twee zijn Groen Regionaal en Digitaal Regionaal. Voor deze actielijnen samen worden 75% van de middelen uit deze prioriteit ingezet. Voor Groen wordt verwacht dat 2/3 van de middelen wordt ingezet en voor Digitaal 1/3. Naar verwachting wordt 15 tot 20% van de middelen ingezet middels bijdragen aan Financieringsinstrumenten en het restant middels subsidies.

Actielijn 3 is de mismatch op de arbeidsmarkt met focus op digitalisering in de G4-steden. Actielijn 4 is een toevoeging van extra interventies binnen de GTI voor vergroening en dus in feite een doorontwikkeling van de low carbon dimensie in de GTI. Voor actielijn 3 en 4 worden in totaal 25% van de middelen van deze prioriteit ingezet, waarvan 2/3 in digitaal/mismatch en 1/3 in groen GTI. Verwacht wordt dat maximaal 10% van actielijn 3 en 4 middels Financiële Instrumenten wordt ingezet.

Actielijn 1 Digitaal Regionaal

Voor deze actielijn is het van belang te onderkennen dat 60% van het grootbedrijf en 90% van het MKB achterloopt in digitale innovatie. Financiering van digitale innovatie in bedrijven is al niet eenvoudig, maar dit is bemoeilijkt door de COVID-19 crisis. Vaak is het ook gebrek aan kennis en kunde om te bepalen waarin geïnvesteerd moet worden om digitaal op concurrentiekracht te blijven. Naast het Europese initiatief voor de Digital Innovation Hubs is Kansen voor West in 2019 gestart met voucherregelingen om te ondersteunen bij deze investeringsbepalingen voor MKB-bedrijven. Dergelijke maatregelen kunnen onder deze actielijn worden doorgezet en ook middels grotere projecten gericht op samenwerking met bedrijven in een waardeketen en kennisinstellingen worden doorgezet.

Diverse initiatieven zijn in de eerdere jaren van deze programmaperiode gesteund waarbij ook de financiering en de logistieke aspecten van digitalisering van innovatieve concepten zijn voorzien. Doorontwikkeling van deze concepten willen we stimuleren met deze actielijn. Dat geldt ook voor doorontwikkeling van digitalisering op het gebied van sensoriek, die brede toepassingen kent zowel in de precisie en kringlooplandbouw als in de luchtvaart en droneontwikkeling. Voor ICT-concepten als Internet of Things en robotisering geldt hetzelfde, doorontwikkeling van innovatieve concepten kan via deze actielijn worden gestimuleerd, alsmede op de thema's cyber security, smart industry en maintenance, smart health, smart farming en mobility. En uiteraard Artificial Intelligence in brede zin, alsmede meer specifieke sleuteltechnologieën zoals kwantumtechnologie. Uitdrukkelijk ook via verbreding van toepassingsmogelijkheden. Reeds gevalideerde technische concepten kunnen middels subsidies ook verdere toepassingsmogelijkheden verkennen en zo de digitaliseringstransitie snel

verbreden. Naast de financiering van digitale innovatie is het vergroten van het bewustzijn onder ondernemers (over welke technologie ze het beste kunnen implementeren) van belang. Projecten die zich hierop richten zijn zeer welkom.

Speciale focus binnen deze actielijn wordt gericht op de gezondheidszorg en mobiliteit, met name omdat zij juist door de COVID-19 crisis, versneld in de transitie moeten om weerbaarder te worden tegen de gevolgen van een dergelijke pandemie. Eenvoudigweg moet er daarvoor minder over de wereld verplaatst worden. Dit heeft ook nogal wat economische gevolgen voor West-Nederland, waar de inwoners tot de meest mobiele mensen in Europa behoren, en waar veel afhankelijkheid van de export is. Voor de gezondheidszorg geldt dat door de pandemie E-health en zorg op afstand van zorginstellingen en dichtbij je eigen huis in een stroomversnelling komt. Dat biedt kansen voor de E-health sector en de gezondheidszorg, maar juist hier waren we vaak nog niet zover met de digitalisering en zal dus middels subsidies in deze actielijn een been bij moeten worden getrokken. Naast E-health is de noodzaak voor verdere digitalisering in de zorg en medische sector door de COVID-19 crisis versterkt.

- Voorbeeldprojecten: Pilot en doorontwikkeling digitale innovaties; Cyber Security; doorontwikkeling volledig digitaal bestuurbare drones en andere voertuigen; doorontwikkeling digitalisering via bijvoorbeeld blockchain in logistiek; E-health projecten; digitalisering van bedrijfsprocessen en technische processen in het MKB; gerelateerde (vervolg)projecten uit de Health Hub pilots, bv rond digitale persoonlijke gezondheidsomgeving. Doorontwikkeling van fieldlabs.

Actielijn 2: Groen regionaal

De acties en maatregelen in deze lijn zijn gericht op verduurzaming en vergroening van de economie. Binnen deze actielijn is ruimte om fieldlabs gericht op verduurzaming en vergroening door te ontwikkelen met eindgebruikers en MKB. Dat geldt ook voor de ontwikkeling en doorontwikkeling van kansrijke circulaire innovaties. Denk daarbij aan ondersteuning bij een volgende ontwikkelfase, bijvoorbeeld bij het industrieel ontwerp voor een eerste productie-unit of een demoplant. De afgelopen jaren zijn met Kansen voor West maar ook met andere programma's zoals Horizon kansrijke innovaties op dit terrein door de proof of concept fase gekomen. Voor doorontwikkeling zijn vervolffinancieringen nodig, die komen nu minder uit de private hoek. Enerzijds door een nog meer afwachtende houding van private investeerders vanwege de crisis (zie o.a. recente onderzoek Kansen voor West naar financieringsinstrumenten) en anderzijds door de covid-19 crisis effecten bij de ondernemers zelf, die meer eigen middelen moeten investeren in continuïteit en daardoor minder voor R&D overhouden. Juist deze REACT EU-middelen zijn bedoeld om toch de kansrijke innovaties voor vergroening niet te laten vertragen.

Het doorontwikkelen van innovaties voor het vervangen van op fossiele brandstoffen gebaseerd materiaal (plastics bijvoorbeeld) in duurzame en recyclebare materialen (bamboecomposiet bijvoorbeeld) past binnen deze actielijn gericht op vergroening.

Naast doorontwikkeling van innovatieve concepten naar een volgende fase zette dit programma voor de crisis al in op slimme uitrol in de low carbon prioriteit. Continuering daarvan is ook binnen deze actielijn voorzien, omdat daar hetzelfde marktfalen speelt en de transitieopgaven dus worden geremd. Nieuwe toepassingen van bijvoorbeeld walstroom, warmtenetten en aardwarmte vallen binnen deze actielijn. Maar ook smart energy grids en verduurzaming van de bestaande en nieuwbouw.

Waterstof wordt kansrijk geacht om een belangrijke bijdrage te leveren aan de vergroening van economie. Voor het zo ver is moet er nog behoorlijk geïnvesteerd in de ontwikkeling van bijvoorbeeld opslag en vergroening van waterstof en zijn fieldlabs en showcases nodig om de waterstofeconomie van de grond te krijgen. Steun voor dit type acties past binnen deze actielijn.

Tot slot past ook verdere verduurzaming van de transportsector in deze actielijn. Toepassing in de fase richting marktrijp maken en ontwikkeling van elektrificatie en waterstof in scheep-, luchtvaart en wegtransport.

Voorbeeldprojecten: doorontwikkeling van circulaire concepten tot en met het industrieel ontwerpen van een eerste productiefaciliteit/proces; doorontwikkelen van circulaire concepten met een goed doorlopen Proof of Concept fase naar een vervolgfase (demo of bredere test dan wel ontwerpen productieproces of faciliteit); slimme uitrol en toepassingen van Walstroom en geothermie; het doorontwikkelen van nieuwe composietconcepten; verbreden/versnellen van slimme concepten voor duurzame energie en waterstof; doorontwikkelen van fieldlabs.

Actielijn 3 Mismatch arbeidsmarkt binnen de G4

Door de Covid-19 is de groep met minder kansen op de arbeidsmarkt in de G4-steden alleen maar gegroeid. Die groep was er, maar is door de uitbraak van de coronacrisis en het verdwijnen van behoorlijk wat banen alleen maar groter geworden.

Toch zijn er juist in en rond de transitie naar groen en digitaal voor deze groep ook kansberoepen en zijn bedrijven op zoek naar nieuw arbeidspotentieel of nieuwe vaardigheden van bestand personeel met digitale skills voor beroepen van de toekomst. Binnen deze actielijn passen vooral acties gericht op de combinatie van digitalisering en arbeidsmarkt waarbij partijen samenwerken; bedrijven, scholen en overheden. Overheid en onderwijs kunnen met het bedrijfsleven concepten ontwikkelen om de toegang van arbeidspotentieel in de belangrijke groeisectoren of sectoren waar banen slecht ingevuld kunnen worden (zorg-bouw-haven-ict) te vergroten. Hierin kunnen de basisvaardigheden van het nieuwe meer digitale werken ook een plaats krijgen. Vaak gaat het ook hier om doorontwikkeling en verbreding van initiatieven die aan het begin van deze programmaperiode door Kansen voor West in gang werden gezet. Projecten die zich richten op de mismatch op de arbeidsmarkt, waardoor de transities (vergroening en digitalisering) nu nog worden belemmerd of vertraagd, passen binnen deze actielijn. Nadruk ligt op investeren in de randvoorwaarden, die nodig zijn voor de gewenste re- en upskilling, niet op re- en upskilling zelf. Denk aan werkpleer/stage faciliteiten.

Voorbeelden van projecten: Doorontwikkelen/verbreden vernieuwend concepten gericht op bevorderen skills voor transities groen en digitaal; Entree concepten (laagdrempelige concepten voor opleiding en begeleiding in sectoren met een tekort aan mensen) doorontwikkelen en verbreden; Wijk werkscholen; Social Impact Fondsen (revolverend financieel instrument gericht op financiering van sociale ondernemers); Talentprogramma's Energietransitie, digitalisering en ICT; Nieuwe leer/werkconcepten als gevolg van Corona, bijvoorbeeld gericht op breder inzetten creatieven en E-health toepassingen.

4. Actielijn Groen en Duurzaam GTI gebieden

Voor de transitie naar groen en duurzaam in de GTI-gebieden geldt dat extra stimulering nodig is vanwege de eerder aangegeven extra belemmeringen om deze gebieden mee te krijgen, zoals gebrek aan draagvlak, financiële middelen en extra achterstanden in bijvoorbeeld de bebouwde omgeving. In het Klimaatakkoord is de bevordering van het maatschappelijk draagvlak apart opgenomen. Het succes van de transitie naar een klimaatcentrale, circulaire en CO2-vrije samenleving hangt in sterke mate af van maatschappelijke acceptatie van de maatregelen en de verdeling van de lusten en lasten in brede zin, Transparantie en zeggenschap voor de burgers over de transitie in de wijk kunnen hier een belangrijke rol in spelen. Met het ontwikkelen van transitiehubs waar nieuwe technologie wordt gedemonstreerd, kennis wordt overdragen, trainingen of opleidingen kunnen worden aangeboden en kleinschalige bedrijven zich kunnen vestigen versterken de wijk en maken de weg vrij voor innovatie. Investerings in transitiehubs of leer/werklocaties die hoognodig zijn in de wijken kunnen eveneens worden gevat in deze interventie. Dus het gaat hier uitdrukkelijk om geïntegreerde gebiedsgerichte stedelijke ontwikkeling. Denk aan circulaire gebiedsontwikkelingen en de ontwikkeling van circulair bouwen- en slopen. Onderdelen van wijkenergieplannen voor deze gebieden, zoals isolatiecampagnes en ondersteuning kunnen zorgen voor draagvlak en versnelling van de transitie naar groen in deze wijken en op bedrijventerreinen daarbinnen. In deze actielijn gaat het om stimulering en versnelling van de transities naar duurzaam, groen en circulair in de kwetsbare wijken.

Voorbeelden van projecten: ontwikkeling circulaire gebieden en bedrijfsterrainen; stimuleringscampagnes energietransitie GTI-gebieden. Demoprojecten voor verduurzaming van de bebouwde omgeving.

2.A.6.2 Richtsnoeren voor keuze van concrete acties

Investeringsprioriteit	1
<ul style="list-style-type: none">- De beoordeling van de projecten gebeurt exact gelijk aan die van de andere prioriteiten. Dezelfde vijf landelijk afgesproken criteria worden gehanteerd en er wordt gewerkt met een onafhankelijke deskundigencommissie. Elk project moet totaal op de criteria 70 uit 100 punten behalen.- De wens is om “transitiebijdrage” binnen de het beoordelingscriterium duurzaamheid meer expliciet te laten meetellen. Initiatieven moeten wel bijdragen aan de transitieopgaven naar groen en digitaal:<ul style="list-style-type: none">A) Volledig CO2-vrij elektriciteitssysteemB) Een CO2 vrije gebouwde omgevingC) Realisatie van producten, processen en grondstoffen in de industrie en landbouw die netto klimaat neutraal en circulair zijnD) Emissie loze mobiliteit voor mensen en goederenE) Digitalisering van processen voor industrie, landbouw en publieke en private dienstverlening.F) Voldoende human capital voor de transities A t/m E.- Ze moeten expliciet bijdragen aan een meer circulaire en of CO2 en klimaat neutrale economie met een afnemend gebruik van fossiele brandstoffen (het “do no harm” principe) en gericht op ontwikkeling naar een zero-waste situatie.	

2.A.6.3 Gepland gebruik van financieringsinstrumenten (in voorkomend geval)

Investeringsprioriteit	
<p>Er is een gepland extra gebruik te maken van drie bestaande Financieringsinstrumenten.</p> <p>Het Energiefonds Den Haag zal waarschijnlijk worden aangevuld vanuit de REACT-middelen evenals het Innovatiefonds Noord-Holland. Het derde huidige KvW II fonds dat wordt aangevuld is het Innovation Quarter Participatiefonds (IQe), gericht op deelnemingen in innovatieve scale-ups. Daarnaast zal het al operationele Sociaal Impact Fonds Rotterdam als Financieel Instrument worden toegevoegd aan dit operationeel programma en is gericht op het financieren van sociale ondernemers in de groene en digitale economie van de Rotterdam. Het Social Impact Fonds Rotterdam investeert in lokale sociale ondernemingen die vernieuwende oplossingen bieden voor werkloosheid, armoede en inclusieve energietransitie. Oplossingen die ervoor zorgen dat mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt aan het werk komen.</p>	

2.A.6.4 Gepland gebruik van grote projecten (in voorkomend geval)

Investeringsprioriteit	
Niet van toepassing.	

2.A.6.5. Outputindicatoren per investeringsprioriteit en, waar van toepassing, per regiocategorie
Member States are required to make use of the programme-specific indicators made available by the Commission

Tabel 5: Gemeenschappelijke en programmaspecifieke outputindicatoren

Investeringsprioriteit				Bevorderen van crisis herstel in de context van de COVID-19 pandemie en het voorbereiden van een groen, digitaal en weerbaar herstel van de economie.					
ID	Indicator	Meeteenheid	Fonds	Regiocategorie (indien relevant)	Streefwaarde (2023)			Gegevensbron	Frequentie van de verslaggeving
					M	W	T		
CO01	Productieve investering: Aantal ondernemingen dat steun ontvangt	Ondernemingen	EFRO	Meer ontwikkeld			200	Eigen gegevensverzameling	Jaarlijks
CO02	Productieve investering: Aantal ondernemingen dat subsidies ontvangt	Ondernemingen	EFRO	Meer ontwikkeld			60	Eigen gegevensverzameling	Jaarlijks
CO03	Productieve investering: Aantal ondernemingen dat andere financiële steun dan subsidies ontvangt	Ondernemingen	EFRO	Meer ontwikkeld			27	Eigen gegevensverzameling	Jaarlijks
CO04	Productieve investering: Aantal ondernemingen dat niet-financiële steun ontvangt	Ondernemingen	EFRO	Meer ontwikkeld			113,00	Eigengegevensverzameling	Jaarlijks
CO06	Productieve investering: Particuliere investeringen die zijn afgestemd op overheidssteun voor ondernemingen (subsidies)	EUR	EFRO	Meer ontwikkeld			€ 17.338.436,58	Eigen gegevensverzameling	Jaarlijks
CO07	Productieve investering: Particuliere investeringen die zijn afgestemd op overheidssteun voor ondernemingen (niet-subsidies)	EUR	EFRO	Meer ontwikkeld			€ 3.791.666,67	Eigen gegevensverzameling	Jaarlijks
2.b	Extra capaciteit aan restwarmte	MW	EFRO	Meer ontwikkeld			14	Eigen gegevensverzameling	Jaarlijks
2.d	Aantal leningen en garanties gericht op het wegnemen van	Leningen en garanties	EFRO	Meer ontwikkeld			4	Eigen gegevensverzameling	Jaarlijks

Investeringsprioriteit		Bevorderen van crisis herstel in de context van de COVID-19 pandemie en het voorbereiden van een groen, digitaal en weerbaar herstel van de economie.							
ID	Indicator	Meeteenheid	Fonds	Regiocategorie (indien relevant)	Streefwaarde (2023)			Gegevensbron	Frequentie van de verslaggeving
					M	W	T		
	financieringsobstakels op het gebied van hernieuwbare energie								
2.e	Aantal stimuleringsprojecten gericht op investeringen in hernieuwbare energie	Stimuleringsprojecten	EFRO	Meer ontwikkeld			5	Eigen gegevensverzameling	Jaarlijks
2.g	Aantal stimuleringsprojecten gericht op energie efficiëntie	Stimuleringsprojecten	EFRO	Meer ontwikkeld			3	Eigen gegevensverzameling	Jaarlijks
CO30	"Hernieuwbare energiebronnen: Extra capaciteit van hernieuwbare energieproductie. Aantal megawatt"	MW	EFRO	Meer Ontwikkeld			51	Eigen gegevensverzameling	Jaarlijks
3.a	Aantal samenwerkingsverbanden gericht op het verkleinen van de mismatch op de arbeidsmarkt, tussen kennisinstellingen en bedrijfsleven en/of overheid.	Samenwerkingsverbanden	EFRO	Meer ontwikkeld			11	Eigen gegevensverzameling	Jaarlijks
3.b	Aantal deelnemende bedrijven	Bedrijven	EFRO	Meer ontwikkeld			114	Eigen gegevensverzameling	Jaarlijks
6a	Aantal digitaliseringsprojecten	Projecten	EFRO				19	Eigen gegevensverzameling	Jaarlijks
6b	Aantal groene projecten gericht op verduurzaming	Projecten	EFRO	Meer ontwikkeld			25,00	Eigen gegevensverzameling	Jaarlijks
7a	Dedicated Team voor versnelde beschikking REACT-middelen	FTE	EFRO	Meer ontwikkeld			2,00	Eigen contract	2021
7b	Webinar REACT	Aantal	EFRO	Meer ontwikkeld			1,00	Opname	2021

Tabellen 7-11: Categorieën steunverlening

Tabel 7: Dimensie 1: Steunverleningsgebied

Prioritaire as	1 - Versterken van onderzoek, technologische ontwikkeling en innovatie		
Fonds	Regiocategorie	Code	Bedrag in EUR
ERDF	Meer ontwikkeld	12 Andere vormen van hernieuwbare energie (met inbegrip van waterkracht en geothermische en mariene energie) en integratie van hernieuwbare energie (met inbegrip van opslag, gascentrales en de infrastructuur voor hernieuwbaar waterstof)	€ 13.258.104,00
ERDF	Meer ontwikkeld	13 Renovatie ten behoeve van energie-efficiëntie van openbare infrastructuur, demonstratieprojecten en ondersteunende maatregelen	€ 2.209.684,00
ERDF	Meer ontwikkeld	14 Renovatie ten behoeve van energie-efficiëntie van bestaande woningen, demonstratieprojecten en ondersteunende maatregelen	€ 2.209.684,00
ERDF	Meer ontwikkeld	15 Intelligente energiedistributiesystemen op een laag en gemiddeld spanningsniveau (met inbegrip van intelligente netwerken en ICT-systemen)	€ 13.258.104,00
ERDF	Meer ontwikkeld	23 Milieumaatregelen die zijn gericht op het verminderen en/of het vermijden van de uitstoot van broeikasgassen (met inbegrip van de behandeling en de opslag van methaangas en compostering)	€ 2.209.684,00
ERDF	Meer ontwikkeld	56 Investerings in infrastructuur, capaciteit en uitrusting voor kmo's die rechtstreeks verband houden met onderzoek en innovatie	€ 1.888.715,60
ERDF	Meer ontwikkeld	58 Infrastructuur voor onderzoek en innovatie (met overheidssteun)	€ 4.721.789,00
ERDF	Meer ontwikkeld	60 Onderzoek en innovatie in openbare onderzoekscentra en kenniscentra, met inbegrip van netwerkvorming	€ 1.888.715,60
ERDF	Meer ontwikkeld	61 Onderzoek en innovatie in particuliere onderzoekscentra, met inbegrip van netwerkvorming	€ 1.888.715,60
ERDF	Meer ontwikkeld	62 Technologieoverdracht en samenwerking tussen universiteiten en bedrijven die voornamelijk ten goede komen aan kmo's	€ 1.888.715,60
ERDF	Meer ontwikkeld	63 Clusterondersteuning en bedrijvennetwerken die voornamelijk ten goede komen aan kmo's	€ 11.258.104,00
ERDF	Meer ontwikkeld	64 Onderzoeks- en innovatieprocessen in kmo's (met inbegrip van voucherprogramma's, processen, design, diensten en sociale innovatie)	€ 1.000.000,00
ERDF	Meer ontwikkeld	65 Onderzoek en innovatie-infrastructuur, processen, overdracht van technologie en samenwerking in ondernemingen die zich toeleggen op de koolstofarme economie en op weerbaarheid tegen de klimaatverandering	€ 6.629.052,00
ERDF	Meer ontwikkeld	67 Zakelijke ontwikkeling van kmo's, ondersteuning van ondernemerschap en incubatie (met inbegrip van ondersteuning van voor spin-offs en spin-outs)	€ 3.305.252,30
ERDF	Meer ontwikkeld	69 Ondersteuning van milieuvriendelijke productieprocessen en een efficiënt gebruik van hulpbronnen in kmo's	€ 3.314.526,00
ERDF	Meer ontwikkeld	71 Ontwikkeling en bevordering van ondernemingen die gespecialiseerd zijn in het aanbieden van diensten die bijdragen aan de koolstofarme economie en aan de weerbaarheid tegen de klimaatverandering (met inbegrip van steun aan dergelijke diensten)	€ 3.314.526,00
ERDF	Meer ontwikkeld	73 Ondersteuning van sociale ondernemingen (kmo's)	€ 2.000.000,00
ERDF	Meer ontwikkeld	82 ICT-diensten en -toepassingen voor kmo's (met inbegrip van e-handel, elektronisch zakendoen en genetwerkte bedrijfsprocessen), levende laboratoria, internetondernemers en startende ondernemingen op het gebied van ICT)	€ 3.305.252,30

Tabel 8: Dimensie 2: Financieringsvorm

Prioritaire as		1 - Versterken van onderzoek, technologische ontwikkeling en innovatie	
Fonds	Regiocategorie	Code	Bedrag in EUR
ERDF	Meer ontwikkeld	01. Niet-terugvorderbare subsidie	€ 70.548.624,00
ERDF	Meer ontwikkeld	03. Ondersteuning door middel van financieringsinstrumenten: risico- en durfkapitaal of gelijkwaardig	-
ERDF	Meer ontwikkeld	04. Ondersteuning door middel van financieringsinstrumenten: lening of gelijkwaardig	€ 9.000.000,00

Tabel 9: Dimensie 3: Soort gebied

Prioritaire as		1 - Versterken van onderzoek, technologische ontwikkeling en innovatie	
Fonds	Regiocategorie	Code	Bedrag in EUR
ERDF	Meer ontwikkeld	01. Grote stedelijke gebieden (dichtbevolkt > 50 000 inwoners)	€ 79.548.624,00

Tabel 10: Dimensie 4: Territoriale verwezenlijgingsmechanismen

Prioritaire as		1 - Versterken van onderzoek, technologische ontwikkeling en innovatie	
Fonds	Regiocategorie	Code	Bedrag in EUR
ERDF	Meer ontwikkeld	01. Geïntegreerde territoriale investering – stedelijk	€ 19.887.156,00
ERDF	Meer ontwikkeld	07. Niet van toepassing	€ 59.661.468,00

2.A.7 Sociale innovatie, transnationale samenwerking en de bijdrage aan thematische doelstellingen 1-7

Prioritaire as
nvt

2.A.8 Prestatiekader

Niet van toepassing

2.A.9 Categorieën steunverlening

De categorieën steunverlening die overeenkomen met de inhoud van de prioritaire as, op basis van een door de Commissie vastgestelde nomenclatuur, en indicatieve uitsplitsing van door de Unie verleende steun.

Tabel 18a: Financieringsplan Versie 7.0

Prioritaire as	Door de Unie verleende steun	Nationale bijdrage	Indicatieve uitsplitsing van nationale bijdrage		Totale financiering	Medefinancieringspercentage		
	(a)	(b) = (c) + (d)	Nationale overheidsfinanciering	Nationale particuliere financiering	(e) = (a) + (b)	(f) = (a) / (e) (2)		Nationale bijdrage
			(c)	(d) (1)				(i) = (b) – (k)
1	115.576.538,00	199.293.146,00	98.889.469,00	100.403.677,00	314.869.684,00	36,71%		183.154.516,00
2	34.172.470,00	51.259.642,00	25.629.821,00	25.629.821,00	85.432.112,00	40,00%		51.259.642,00
3	15.381.896,00	15.381.896,00	13.843.574,72	1.538.321,28	30.763.792,00	50,00%		13.305.919,00
4	17.833.745,00	17.833.745,00	14.217.000,28	3.616.744,72	35.667.490,00	50,00%		17.833.745,00
5	7.623.527,00	7.623.527,00	7.623.527,00	-	15.247.054,00	50,00%		7.623.527,00
6	79.548.624,00	53.032.416,00	26.516.208,00	26.516.208,00	132.581.040,00	60,00%	Nieuwe Prio REACT EU tranche 1	53.032.416,00
	3.314.526,00	3.314.526,00	3.314.526,00	-	6.629.052,00	50,00%	Aangevuld TB agv REACT EU	3.314.526,00
Totaal	190.588.176,00	291.391.956,00	160.203.392,00	131.188.564,00	481.980.132,00	39,54%		273.177.349,00
Totaal-generaal	273.451.326,00	347.738.898,00	190.034.126,00	157.704.772,00	621.190.224,00	44,02%		329.524.291,00

Aanvulling Sectie 4 GTI

In de afgelopen 5 jaar is binnen het programma in 4 GTI's een impuls gegeven aan de gedefinieerde achterstandsgebieden. Vooral de transities naar een duurzame, groene toekomst gaat in deze gebieden moeizaam. Dit kan goed verklaard worden. Immers de weg die hier afgelegd moet worden is langer door de staat van de bebouwde omgeving en de arbeidsmarktpositie van velen in deze gebieden en de middelen zijn veel beperkter om hierin te investeren. Er zijn dus extra interventies nodig om de vergroenings- en verduurzamingstransitie ook in deze gebieden aan de gang te krijgen en houden. Daarom is binnen de REACT EU-middelen die voor 2021 worden toegekend een actielijn (4) voor deze interventies voorzien. Deze sluit ook al mooi aan op de RIS-3 en wensen voor de nieuwe periode.

Naar verwachting zullen de prioritaire assen als volgt aan de duurzame stedelijke ontwikkeling bijdragen:

- PA 1 innovatie € 5.285.342 = 10,22%.
- PA 2 koolstofarme economie € 6.600.069 = 12,76%.
- PA 3 bevordering van werkgelegenheid € 14.881.896 = 28,77%.
- PA 4 bevordering van sociale insluiting € 18.333.745 = 35,44%.

- PA 6 Bevorderen van crisis herstel in de context van de COVID-19 pandemie en het voorbereiden van een groen, digitaal en weerbaar herstel van de economie. € 6.629.052 = 12,81%.

Aanvulling 7.2.1 Betrokkenheid stakeholders

Door de acht partners in Kansen voor West is zeer breed onder partijen geïnventariseerd, waarvoor de REACT-EU inzet gewenst is. Dit heeft geresulteerd in een groot aantal suggesties en initiatieven. Deze zijn verzameld en geanalyseerd en hebben tot de 4 actielijnen geleid, zoals gepresenteerd onder de prioritaire as. De inzet voor groen en digitaal is ook geconsulteerd met een brede stakeholders groep middels de nieuwsbrief van oktober 2020. Er zijn geen reacties binnengekomen om de middelen aan de andere doelen uit de REACT EU verordening in te zetten, de inzet voor groen en digitaal wordt breed gedeeld. Na de openstelling zal middels een breed webinar nog eens uiteengezet worden.